

เทศน์อบรมฆราวาส ณ สวนแสงธรรม กรุงเทพฯ

เมื่อเช้าวันที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

พุทธโธ อัมโม สังโฆ คือที่พึ่งอันเกษม

ฟังนะ พระพุทธเจ้าท่านแสดงถึงเรื่องสัตว์ทั้งหลายไขว่คว้าหาที่พึ่ง ที่ยึด ที่เกาะ
ท่านแสดงไว้เป็นบทบาทที่ว่า

พหุ เว สรณํ ยนฺติ ปพฺพตานิ วนานิ จ,
อาราม รุกฺขเจตฺตยานิ มนุสฺสตา ภยตฺตชฺชิตา,
เนตฺ โข สรณํ เขมํ เนตฺ สรณมุตฺตมํ

ในเบื้องต้นว่า ไม่ใช่ตัวของเราไขว่คว้า ใจนี้ไขว่คว้ายิ่งกว่าร่างกาย ร่างกาย
เคลื่อนไหวไปตามใจ มนุษย์เรานี้มีภัย ได้แก่ความทุกข์ ความลำบากเดือดร้อน บีบบีบใส่ไฟ
ย้อมวิงวาทที่ยึดที่เกาะ วังใส่ภูเขายักษ์ใหญ่ๆ บ้าง ว่าจะเป็นที่พึ่ง ที่เกาะ เป็นของขลัง แล้วก็วังใส่
เจดีย์ร้าง ปพฺพตานิ ได้แก่ภูเขา อารามวัดร้างบ้าง เจดีย์บ้าง เจดีย์อะไรก็ไม่ทราบท่านถือว่าเป็น
เป็นสรณะ เป็นที่พึ่ง แต่ท่านบอกว่านั้นไม่ใช่ที่พึ่ง ให้กำจัดภัยได้ ดังที่ตัวเป็นภัยวิงวาทที่ยึด
จัดหาสิ่งเหล่านี้มากำจัดปิดภัยเหล่านี้ไม่ได้ ท่านบอกนะ

โย จ พุทฺธญฺจ อมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ สรณํ คโต ผู้ใดมาระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระ
ธรรม พระสงฆ์ จากนั้นท่านก็พูดถึงเรื่องธรรมชั้นสูง จนกระทั่งถึงความหลุดพ้น นี่เป็น
ความจริงที่เกาะยึดได้อย่างดีเป็นลำดับลำดับมา จนกระทั่งถึงความพ้นทุกข์ได้ นับตั้งแต่เกาะ
ยึดพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งขึ้นไป จนกระทั่งถึงเรียนรู้ในหลักอริยสัจสี่ นี้
เป็นทางพ้นทุกข์โดยตรง จนกระทั่งเข้าใจในสิ่งเหล่านี้ชัดเจน หลุดพ้นจากทุกข์ได้โดย
สิ้นเชิง ท่านว่า เอตฺ โข สรณํ เขมํ นั้นเป็นสรณะที่เกษมสำราญมาก โย จ พุทฺธญฺจ
อมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ สรณํ คโต คือพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์

จากนั้นก็กล่าวถึงอริยสัจสี่ เหล่านี้เป็นที่พึ่งที่เกาะของใจได้เป็นอย่างดี นี่คือ
พระพุทธเจ้าทรงเล็งดูสัตว์ทั้งหลายที่ไขว่คว้า เหมือนสัตว์ตักน้ำในมหาสมุทร เช่น สัตว์
มนุษย์เราตักน้ำในมหาสมุทร ถ้าปลาตักน้ำในมหาสมุทรก็ไม่มีปัญหา นั่นเป็นที่อยู่ของเขา
อยู่แล้ว มนุษย์เรานี้ตักน้ำนี้ขัดต่อหลักความเป็นจริง ไขว่คว้าหาที่ยึดที่เกาะ ท่านจึงสอนให้
ที่ยึดที่เกาะทางด้านจิตใจ ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ไปที่ไหนอย่าลืม
พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ให้ติดแนบกับใจ อย่าไปหลงโลกหลงสงสารตามกิเลสที่

พวกคลั่งกิเลสเขาถือว่าเป็นของขลัง ถือว่าเป็นของล้ำค่าล้ำสมัยมาตลอด ได้แก่กิเลส หลอกหลวงสัตว์โลก

ด้วยเหตุนี้สัตว์โลกจึงไม่รู้จักเข็ดหลาบอímพอ แม้จะได้รับความทุกข์ความทรมานมา ประการใดก็ตามก็ไม่ทราบสาเหตุว่าความทุกข์นี้เป็นมาจากอะไร นี่ละเรื่องของจิตใจมันไขว่ มั่นคว่ำตลอดเวลา เพราะฉะนั้นจึงหาที่ยึดที่เกาะให้จิตเรา เมื่อจิตได้ยึดหลักพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ คุณงามความดีทั้งหลายที่เราสร้างมาเหล่านี้ ซึ่งล้วนแล้วตั้งแต่เป็นที่ยึด ที่เกาะ จิตใจของเราจะมีหลักมีเกณฑ์เป็นลำดับลำดาไป จนกระทั่งถึงความพ้นทุกข์ นี่ละ เป็นที่พึ่งอันเกษมสำราญต่อสัตว์โลก ได้แก่พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ แล้วเรียนเข้าไป ถึงการแก้กิเลสด้วยอริยสัจสี่ จนถึงความพ้นทุกข์ นี่คือการแก้กิเลสของจิตที่ยึดที่เกาะ

ส่วนที่เป็นโมฆะได้แก่เข้าไปยึดอยู่ตามภูเขา อยู่ตามเจดีย์ร้าง วัดร้างอะไรต่างๆ นึก ว่าจะมีของขลัง ของศักดิ์สิทธิ์วิเศษอยู่ในที่นั้น มันไม่มี จึงว่าไม่ใช่ที่ยึดที่เกาะ ท่านบอกว่า เนต์ โข สรณั์ เขมั์ นั้นไม่ใช่สรณะที่พึ่ง ที่ระลึก ที่ฝากเป็นฝากตายได้ ไม่เหมือน พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ และผู้เรียนจบอริยสัจสี่พ้นทุกข์ไปโดยสิ้นเชิง เหล่านี้ เป็นสรณะที่พึ่งอันเกษมของสัตว์โลก เพราะฉะนั้นขอให้พากันยึดนี้เป็นหลักใจ ส่วนการ วิ่งเต้นชวนขายโลกอันนี้อยู่เฉยๆ ไม่ได้ เพราะธาตุขันธ์มันมีความบกพร่องต้องการอยู่ ตลอดเวลา

จึงต้องพาอยู่พากัน พาหลับพานอน พาขับพาถ่าย เปลี่ยนอริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน เพื่อบรรเทาขันธ์เหล่านี้ บกพร่องอะไรก็หามาเยียวยา นี่เรื่องขันธ์ก็มีความบกพร่อง ไปทางหนึ่ง แต่ขันธ์บกพร่องอะไรนี้ได้รับความเยียวยาง่ายกว่าจิตใจที่บกพร่อง ซึ่งไม่รู้ว่าจะอะไรจะเป็นเครื่องเยียวยาของจิต ก็ไปคว้าเอายาพิษเข้ามาเผาจิตหนักเข้าไปทุกทีๆ ท่านจึง สอนให้มีหลักมีเกณฑ์ที่ยึดที่เกาะที่เป็นคุณแก่จิตใจ ได้แก่คุณธรรมทั้งหลาย ทาน ศีล ภาวนา ระลึกพุทโธ ธัมโม สังโฆ เป็นหลักใจเอาไว้ นี่คือการพึ่งอันเกษมสำราญแก่ผู้ยึดผู้ เกาะ และหลุดพ้นจากภัยไปได้โดยลำดับ

จึงขอให้พากันยึดหลักนี้ไว้ให้ดี เราเป็นชาวพุทธอย่าให้มีแต่ชื่อ แล้วกิเลสลากถูกลง หลุมลงบ่อไปเสีย คำว่าชาวพุทธก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะฉะนั้นจึงให้เกาะตามที่สอนนี้ อยู่ที่ไหนอย่าปล่อยอย่างว่าง โลกนี้มันวุ่นไปด้วยกิเลสทั้งนั้นละ หาที่ยึดที่เกาะไม่ได้ เฉพาะ โลกมนุษย์เรานี้แหละ ใครที่จะได้มีที่ยึดที่เกาะเป็นที่เกษมสำราญ ทั้งๆ ที่โลกกว้างแสน กว้างมนุษย์เรานี้มีที่พ้นล้านมีแต่เหลวไหลๆ เสียทั้งนั้นทีเดียว ที่จะเป็นที่ยึดที่เกาะ มีความ

เกษมสำราญมั่นใจตัวเองด้วยความอบอุ่น ด้วยความดีทั้งหลาย มีศีลธรรมเป็นต้น อย่างนี้ไม่ค่อยมีและไม่มี เพราะฉะนั้นโลกจึงไม่ว่างจากความทุกข์ตลอดมาและจะตลอดไป

ถ้ามีอรรถมีธรรมเป็นเครื่องเยียวรักษา แม้จะมีโรคมภัย ได้แก้กิเลสบีบบีบใส่ไฟจิตใจ เราก็มีธรรมเป็นเครื่องเยียวยา ระวังดับกันได้เป็นกาลเป็นเวลาไป ดีกว่าผู้กินตั้งแต่ยาพิษแต่ไม่เคยสนใจยามาแก้ยาพิษ คนนี้มีแต่ตายทำเดียว คนที่สร้างตั้งแต่ความชั่วช้าลามก ไม่สนใจกับความดีงามพอที่จะมาบรรเทาหรือลบล้างกันบ้าง คนนั้นก็มิแต่จมทำเดียวเท่านั้น จึงพากันระมัดระวังให้รักษาตัวของเราทุกคน เราไม่รู้ว่าที่ยึดคืออะไร คิดดูซิอย่างไรเห็นพระเห็นครูบาอาจารย์ว่าเป็นที่เคารพบูชา ปูบปูบเข้ามา นึกจะมาขออรรถขอธรรมนะ เข้าไปเป็นเครื่องสักการบูชา ขอชานหมากคะ ฟังซินะ

ชานหมากเป็นของทิ้งแล้วขอไปทำไม ทำไมจึงโง่เอาหนักเอาหนา ของดีของดี ท่านสอนท่านไม่เอาชานหมากมาสอนนี่นะ ท่านเอาอรรถเอาธรรมมาสอน ควรจะยึดอรรถธรรมเป็นที่ระลึกของใจ นี่ขอชานหมาก ชั่งแท่งๆ เสียด้วยชานหมาก นี่ละมันบ้าแท้ๆ นะ เอาต่อหน้าต่อตาครูบาอาจารย์เลย มันอดสลดสังเวชไม่ได้นะ ความโง่เง่าของมนุษย์ ความหนาของมนุษย์ ไม่ยอมเอาอรรถธรรมที่สอน แต่ไปเอาของทิ้งอย่างนั้น ชานหมากทิ้งแล้วเกิดประโยชน์อะไร นี่ยังไปคว่ำมาว่าดีกว่าอรรถดีกว่าธรรมเสียอีก

มันเห็นประจักษ์ๆ ตลอดมา ยิ่งเราเกี่ยวกับสังคมตลอดมาอยู่แล้ว โอ๊ยเห็นทุกอย่างนะ แต่ธรรมไม่ได้เหมือนโลก รู้เห็นก็เหมือนไม่รู้ไม่เห็น เมื่อไม่มีเหตุการณ์ที่จะแสดงออกเพื่อความแก้ไขตัดแปลงประการใด รู้เพียงรู้ เห็นเพียงเห็น ผ่านไปๆ ไม่ใช่วิสัยที่จะไปแนะนำสั่งสอนซึ่งจะเพิ่มยาพิษให้เขาเข้าไปอีก เพราะพวกนี้สงวนตั้งแต่ยาพิษ เสาะแสวงหาตั้งแต่ยาพิษ คือกิเลสตัวเป็นภัย เราอยากว่าทุกหัวใจเลย ที่จะเสาะแสวงหาอรรถาธรรมมาเป็นเครื่องบรรเทา แก้ไขสิ่งที่เป็นพิษเหล่านี้ไม่ค่อยมี

เมืองพุทธเราเป็นเมืองเลิศเลอของศาสดาอยู่แล้ว ควรจะได้หลักธรรมมาเป็นเครื่องยึดนะ นี่น้อยก็ตามขอให้จริงเถอะแล้วเป็นคุณเป็นประโยชน์แก่เรา ทั่วโลกมีพุทธศาสนาน้อยกว่าเพื่อนเขา ถ้าว่าคนนับถือก็น้อย พระพุทธเจ้าอุบัติได้เพียงพระองค์เดียว มาสั่งสอนสัตว์โลกให้พ้นจากทุกข์จากภัยไปโดยลำดับ ผู้นับถือพระพุทธศาสนามีน้อยมากมาโดยลำดับ เพราะเหตุไรจึงมีน้อยมาก ดังพระพุทธเจ้าท่านรับสั่งว่า ผู้ที่จะไปนรกนั้นมันเท่ากับชนโค

โคตัวหนึ่งมีทั้งเขามีทั้งขน เขาของโคมีเพียงสองเขา แต่ขนของโคเต็มตัว นี่ละสัตว์โลกที่จะบิ่นลงไปแดนนรกเท่ากับชนโค ผู้ที่จะบิ่นไปเพื่อความสุขความเจริญคือสวรรค์-

นิพพานเท่ากับเขาโคเท่านั้น เรียกว่ามีจำนวนน้อยมากในชาวพุทธของเราโดยเฉพาะนี้แล เราอย่าไปพูดทั่วโลกดินแดน พูดตรงไปตรงมามันล้วนแล้วตั้งแต่ชนโคทั้งนั้น เราจะไปยึดไปเกาะที่ไหน ไม่มีที่ยึดที่เกาะ เพราะฉะนั้นจึงเป็นเหมือนกับคนตกน้ำในมหาสมุทร เคลื่อนอยู่ในมหาสมุทร ต่างคนต่างไขว่ต่างคว่ำ ต่างคนต่างแหวกว่าย หาที่ยึดที่เกาะ ที่ยึดที่เกาะก็มองไม่เห็น มหาสมุทรฝั่งไม่ทราบว่ายู่ที่ไหน เราตกอยู่ในท่ามกลางมหาสมุทร เรารอตั้งแต่จะจมจะตายโดยถ่ายเดียวเท่านั้น ทางอื่นไม่มี

สัตว์โลกทั้งหลายที่ไม่มีที่ยึดที่เกาะเลยนั้น เหมือนกับมนุษย์เราตกลงในท่ามกลางมหาสมุทร แหกว่ายกันไป พอถึงกาลเวลาแล้วก็ตายไปด้วยกัน หาความพ้นภัยไม่ได้ ที่นี้ผู้มีศีลมีธรรม ถึงจะอยู่ในท่ามกลางมหาสมุทรก็มีเรือ มีผู้มาช่วยเหลือ เรือเล็กเรือใหญ่ผ่านมาเอาขึ้นไปๆ ประการหนึ่ง ประการที่สอง ไม่ไปตกในท่ามกลางมหาสมุทรที่จะให้เกิดความล่มจมโดยถ่ายเดียว แต่ไปเกิดริมฝั่งมหาสมุทรที่ขึ้นฝั่งได้ง่ายตายๆ นี่คือคนมีบุญ เขาตกอยู่ในท่ามกลางมหาสมุทร ไม่มีฝั่งมีฝา รอแต่จะจมโดยถ่ายเดียว ถ้าเกิดตกลงไปริมมหาสมุทร คือริมฝั่ง ปีนขึ้นได้ๆ และเรือแพก็เต็มอยู่ริมฝั่งมหาสมุทร เราขึ้นได้ เกาะได้ง่ายตาย นี่คนมีบุญมีกุศลเป็นอย่างนั้น

ที่นี้พูดถึงเรื่องผู้หลุดพ้นแล้วไม่ต้องพูด มหาสมุทรไหน ก็ข้ามไปหมดแล้ว เรียกว่าสุขถึงแดนเกษมแล้ว นี่ก็เพราะธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นเครื่องจุดลากขึ้นไป ให้จำคำนี้ไว้ นะพี่น้องทั้งหลาย คำนี้เป็นคำสดๆ ร้อนๆ จะจุดจะลากเราได้อย่างทันตาเห็น ประจักษ์ใจของเราแน่แล ถ้าเราฝืนธรรมก็จะประจักษ์ใจของเราด้วยพินด้วยไฟเผาไหม้ เพราะอำนาจของกิเลสที่เป็นพินเป็นไฟ มันจุดมันลากลง แล้วก่อไฟเผาเราตลอดไป นี่คือผู้ไม่มีฝั่งมีฝา

ที่นี้เราเกิดอยู่ในท่ามกลางแห่งโลกสมมุตินี้ ซึ่งเท่ากับท่ามกลางมหาสมุทร หมุนตัวไปไหนมันก็ไม่มีการยึดอีกเหมือนกัน เหมือนกับสัตว์โลกตกน้ำในมหาสมุทรนั่นแหละ คือเราตกอยู่ในท่ามกลางแห่งมหาสมมุติ-มหานิยามก็ไม่มีที่ยึดที่เกาะ ถ้าไม่มีศีลมีธรรมเสียอย่างเดียว ถ้ามีศีลมีธรรมก็เหมือนคนที่ตกก็ตกไปฝั่งมหาสมุทร อย่างหนึ่งไม่ตก ทั้งสองพวกนี้มีความปลอดภัย หรือมีความทุกข์น้อยกว่าผู้จมในกลางมหาสมุทร เพราะฉะนั้นจงอย่าแสวงหาความชั่วช้าลามก มันจะพาเราลงกลางมหาสมุทร ไม่มีฝั่งมีฝา รอแต่ความจมและตายโดยถ่ายเดียว เกิดมาชาติไหนก็อยู่ในท่ามกลางแห่งพินแห่งไฟ แห่งความทุกข์ร้อน หาความสุขความเจริญไม่มีในตัวของเรา

คนหนึ่งๆ เกิดมาก็ภพก็ชาตินับได้เมื่อไร พระพุทธเจ้าท่านรับสั่งว่าภพชาติของสัตว์โลกนี้ไม่มีใครจะแข่งขันกันได้ เพราะต่างคนต่างเกิดต่างตายสูงๆ ต่ำๆ ลุ่มๆ ดอนๆ มา

อย่างนี้เหมือนกัน การแข่งภพแข่งชาติจึงแข่งไม่ได้ แต่ถ้าผู้มีคุณงามความดีสร้างแล้วภพชาติทั้งหลายที่ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ก็จะหย่อนเข้ามา สั้นเข้ามา จนกระทั่งนับได้เลย ดังพระอรียบุคคลชั้นพระโสดา พอท่านสำเร็จเป็นชั้นพระโสดาแล้ว ตามธรรมดาจะเกิดไปอีกก็กัปก็กัลป์เหมือนดังที่เกิดมาแล้ว ตายมาแล้วนั่นแล

แต่พอได้กระแสแห่งธรรมเข้าถึงใจแล้วเท่านั้น ตัดภพตัดชาติที่ยึดเยื้อ หาฝั่งหาผาหากำหนดกฎเกณฑ์ไม่ได้ ให้อ่อนเข้ามา ถึงอย่างมาพระโสดาจะไม่เลย ๗ ชาติ คือเกิดตายๆ อยู่เพียง ๗ ชาติ ใน ๗ ชาตินั้นก็ไม่ต้องกอบายภูมิ คืออนรกหนึ่ง เปรตหนึ่ง อสุรกายหนึ่ง สัตว์เดรัจฉานหนึ่ง ท่านเรียกว่าอบายภูมิ ๔ หากความสุขไม่ได้ ท่านผู้สำเร็จพระโสดานี้จะไม่มาเกิดในภูมิทั้งสิ้น มาเกิดแดนมนุษย์ แล้วก็มีมาสร้างคุณงามความดี พอพ้นจากนี้ก็ขึ้นไปแดนสวรรค์

พออายุแดนสวรรค์สิ้นลงแล้วลงมาเกิดเป็นมนุษย์อีก อย่างช้าที่สุดไม่เลย ๗ ชาติ เรียกว่าอย่างช้า อย่างกลางก็ ๓ ชาติ กลับไปกลับมาเกิดอยู่เพียง ๓ ชาติก็พ้นทุกข์ไปได้โดยสิ้นเชิง อย่างอุกฤษฏ์เป็นที่หนึ่ง ก็คือมาเกิดเพียงชาติเดียว แล้วบรรลุนิพพานถึงที่สุด วิมุตติพระนิพพานไปเพียงชาติเดียวเท่านั้น นี่ละผู้มีธรรมมีฝั่งมีผา แต่ถ้าผู้ไม่มีธรรมเรื่องการเกิดการตายเราจะนับไม่ได้ตลอดไป เหมือนอย่างนับไม่ได้ตลอดมา เราเป็นนักเกิดนักตาย ท่านจึงสอนว่าจิตเป็นนักท่องเที่ยว มันท่องเที่ยวตลอดเวลาด้วยบุญด้วยกรรมสูงๆ ต่ำๆ เป็นอำนาจแห่งบุญแห่งกรรมของตน เพราะฉะนั้นให้พากันรู้เนื้อรู้ตัว สร้างคุณงามความดี

วิถุวนที่ทำให้เราเกิดความสุขความเดือดร้อน เพราะเรื่องตายกองกัน ตายกองกันทั้งสัตว์ทั้งบุคคลนี้จะได้หย่อนเข้ามา ย่นเข้ามา จนกระทั่งที่ว่านี้ ๗ ชาติ ๓ ชาติ ๑ ชาติ พ้นไปเลย เพราะอำนาจแห่งความดีเท่านั้น จะตัดกระแสแห่งวิถุวนนี้ได้ อย่างอื่นไม่มีให้พาดจำเอนนะ ไม่เช่นนั้นจะไม่มีที่ยึดที่เกาะ เรื่องสถานที่ สมบัติเงินทองข้าวของใครก็ทราบทั่วหน้ากัน นี่เป็นเครื่องอาศัยชั่วเวลาที่มีชีวิตอยู่ ต้องมีที่อยู่ ที่หลับที่นอน มีอาหารการบริโภค มีเครื่องใช้ไม่สอยตามสมควรแก่อัตภาพฐานะของเรา เราก็ไม่เป็นทุกข์ นี่ก็เพียงอาศัยชั่วกาลเวลาที่มีชีวิตอยู่

พอชีวิตหาไม่แล้วสิ่งเหล่านั้นก็เป็นโมฆะ เพราะร่างกายของเราหมดความหมายแล้ว แต่ใจนั้นยังไม่หมดความหมาย นี่ละจะสืบคลานออกไป ถ้ามีความดีก็ขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้ามีความชั่วก็ตกลงๆ เพราะอำนาจแห่งความชั่ว เมื่อเรารู้ตัวตั้งแต่บัดนี้ที่ยังไม่ตายก็ให้รีบเร่ง ขวนขวายสร้างความดีงาม และให้เห็นความผิด บาปกรรมทั้งหลายนั้นว่าเป็นภัย-มหากภัย

ต่อตัวของเราทุกคน ถ้าเรากล้าหาญชาญชัยไปสร้างมหาภัย มหาภัยนั้นแหละจะมาเป็นเจ้า
อำนาจบาตรหลวง ทรมานเราให้ได้รับความทุกข์ความเดือดร้อน มากน้อยยี่ดยาวขนาด
ไหนจะขึ้นอยู่กับกรรมชั่วที่เราทำมามากน้อย เมื่อทราบเสียตั้งแต่ต้นมืออย่างนี้อย่าพากัน
ทำเสีย อดก็อด ทุกข์ก็ทุกข์ไปเถอะ ที่ไม่ตกรนกระเพราะการทำบาปยังดีนะ ให้พากันจดจำ
เอาไว้

วันนี้แนะนำท่านทั้งหลายให้หาที่ยึดที่เกาะ ดังที่แสดงไว้เบื้องต้น ว่า

พหู เว สรณฺ ญนฺติ ปพฺพตานิ วนานิ จ,
อารามรูกฺขเจตฺตยานิ มนุสฺสา ภยตฺตชฺชิตา,
เนตฺ โข สรณฺ เขมฺ เหนตฺ สรณฺมุตฺตมํ

มนุษย์ทั้งหลายเมื่อมีภัยรอบด้าน กลัวภัยวิ่งเข้าหาที่ยึดที่เกาะ เช่นภูเขาบ้าง อาราม
วัดร้างบ้าง เจตีย์ร้างบ้าง เพื่อเป็นที่เกาะที่ยึด เหล่านี้ไม่ใช่ที่พึ่งที่ยึดให้เป็นความสุขเกษม
สำราญบานใจ สมหมายของใจได้เลย ต้องอาศัยว่า โย จ พุทฺธญฺจ ธมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ สรณฺ
คโต นี่ท่านว่าใครระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ไว้ในจิตใจ ท่านว่าเอตฺ โข
สรณฺ เขมฺ เอตฺ สรณฺมุตฺตมํ นี่เป็นสรณะที่พึ่งอันเกษมโดยแท้ จึงพากันให้ยึด พุทฺโธ ธมฺ
โม สังโฆ นี่พาสัตว์ให้พ้นจากทุกข์มามากมายกายกอง

กิเลสตัวมันไม่ครี มันทันสมัยนี้มีแต่ลากลงๆ จมลงถ้ำเดียว ให้เอามาวัดมาตวง
กัน แล้วคัดเลือกเสียตั้งแต่บัดนี้ที่ยังไม่ตาย ตายแล้วนิมนต์พระมากุสลาไม่เกิดประโยชน์
นะถ้าเจ้าของโง่เสียอย่างเดียว นิมนต์พระวัดไหนเอาทั่วประเทศไทยนิมนต์มากุสลาก็ไม่
เกิดประโยชน์ ถ้าตัวโง่สร้างความชั่วใส่ตัวเสียอย่างเดียว พระโปรดไม่ได้นะ เราต้องเป็นผู้
โปรดเราด้วยการสร้างชาติ อย่าไปสร้างความชั่วที่เป็นภัยต่อตัวเอง พระวัดไหนเต็ม
ประเทศไทยก็มาโปรดไม่ได้นะ ถ้าเราไปทำความชั่วแล้ว เมื่อไม่ทำความชั่วซ้ำลามกแล้ว ทำ
ตั้งแต่ความดีงามทั้งหลายเราก็มีความดี นี้ละ กุสลา ธมฺมา ให้ตัวของเราด้วยความฉลาด
สร้างความดีงามแก่ตน ท่านเรียกว่าสร้างกุศล จะนิมนต์พระมา กุสลา ไม่กุสลาไม่สำคัญ
สำคัญที่ตนให้ฉลาดสร้างกุศลแก่ตนเสียตั้งแต่บัดนี้จะไม่สายเกินไป จำให้ดีนะ พอไม่เทศน์
มากนักละเหนื่อย

ชมถ่ายทอดสดพระธรรมเทศนาของหลวงตาตามกำหนดการ ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th